

Sít' z ostatných drátů

Jakub Vacek

2. místo v I. kategorii

Probouzí mě nedaleký výbuch. Schovávám svou deku do torny. Dnes už spát nebudu. Přes okraj zákopu na mě doléhá ranní světlo. Je jaro 1918. Válka měla skončit už před čtyřmi lety. „Nazdar Viléme,“ říká můj přítel Ludwig. „připrav se. Pokusíme se prolomit linii.“ Nepřijde mi to jako dobrý nápad. Výzbroj máme dostatečnou, ale máme málo lidí. Včera jsme jich ztratili sedmnáct – sedmnáct životů ukončených příliš brzy. Všichni máme strach, ale nedáme to na sobě znát. Vidím Alberta, nasazujícího bodák na svou pušku. Albert Kropp byl vždy z nás nejstatečnější. Jednou schytl kulku do kolena. Mysleli jsme si, že už ho nikdy neuvidíme, ale k našemu překvapení se hned za týden vrátil. Ani trochu nekulhal. Jdu přes louže bahna na své místo. Z toho věčného chození v blátě mě bolí nohy. Už abych byl venku. Beru svou pušku do ruky a čekám.

Ozývá se píšťala. Lezeme přes okraj a běžíme skrz zem Nikoho. Ihned slyším řev kulometů z druhé strany. Několik našich lidí padá k zemi. Skáču do trychtýře po výbuchu a rozhlížím se. „Co se sakra děje!?“ řve Ludwig. „Mělo nás krýt dělostřelectvo!“ „Jen počkej!“ odpovídám, „Však...“ Větu nestíhám doříct. Dělostřelectvo je tu. Bomby padají všude kolem, i mezi nás. To se často stává, když se špatně vypočítá vzdálenost. To je naše šance. Běžíme mezi padajícími bombami na druhou stranu. Kryji se za torzem stromu a házím granát. Ten padá do nepřátelského zákopu a vybuchuje. Skáčíme do něj. Francouzi jsou na útěku. Nějak se mi to ale nezdá. Obvykle se brání mnohem víc. „Nezdá se mi to,“ podílím se o svůj skepticismus. Kontroluji, kudy vane vítr. Vane směrem k nám. Už mi to dochází. Blíží se k nám zelený oblak. „Plyn!“ řvu z plných plic. Nastává panika. Všichni rychle hledají své plynové masky. Nasazují si tu svou. „Kde je moje maska?!“ křičí Kurt Dittman. Obrací se ke mně. „Dej mi tu svoji, rychle!“ křičí na mě a snaží se mi ji sundat. Nenechám si ji vzít. Kopu ho do žeber a Kurt padá zády napřed na bahnitou zeď zákopu. Plyn už je tu. Kurt se zvedá a chytá mě za límec. „Já nechci umřít!“ křičí na mě. Najednou se rozkašlal a padl k zemi. Zřejmě to je yperit – hořčičný plyn. Občas jsem měl tu smůlu spatřit jeho oběti. Začnou se dusit, protože spálené plíce nemohou přivádět kyslík a poté umírají v hrozných bolestech. Hledím na Kurta. Pořád kašle onu krvavou substancí. Je mi ho trochu líto, ale v těchto situacích člověk na pocity zapomene. Jde mu jen o to přežít další den. Po nějaké době se zdá vzduch čistý. Sundávám masku a nadechuji se čerstvého vzduchu. Kurt pořád žije. Slyším, jak chroptí. Snaží se nadechnout. „Ukončím jeho

utrpení,“ říká Albert a pohlíží na Kurta. „Nemusíte to vidět,“ dodává k tomu. Pobíráme, co můžeme, a jdeme zpět do našeho zákopu. Brzy sem přijdou spojenecké posily. Slyším výstřel. Albert nás brzy dohání. Jsme zpátky u nás v zákopu. „O kolik lidí jsme přišli?“ ptám se poručíka Dahlmeiera. „O moc lidí,“ odpovídá. Jeho nekonkrétní odpověď mě neuspokojuje. „O kolik?“ ptám se tedy znovu a chytám ho za ruku. „O zbytečně moc lidí,“ odpovídá znovu a hledí na mě prázdnýma skleněnýma očima. Pouštím ho. Nezaslouží si to. Běžím k Ludwigovi. „Diestel je mrtev,“ říká. Karl Diestel byl kdysi nejlepší na škole. „To je mi moc líto,“ říkám. „Jak se to stalo?“ ptám se. „Bomba padla dva metry vedle něj a úplně ho roztrhala. Nemohli jsme ani odnést tělo. Nebylo co odnést,“ odpovídá Ludwig zkroušeně. „Moethke a Böhr taky,“ dodává ještě Ludwig. „Kulometry?“ ptám se. „Kulometry,“ kýve hlavou Ludwig. Přichází k nám Dahlmeier. „Běžte si odpočinout,“ říká klidně. „Dnes jste toho prožili dost.“

Květen se chýlí ke konci. V zemi Nikoho rostou sem tam květiny. I torza rozstřílených stromů kvetou. „Stejně nechápu, proč bojujeme,“ říká Albert a vrací se k čištění své pušky. „Nejsou náhodou všichni panovníci nějak příbuzní?“ říká. „Pravda,“ dodává Ludwig. „Prý to jsou bratřenci, náš císař, britský král a car.“ „Tak proč tedy spolu bojují?“ ptá se Albert. „Možná kvůli území,“ dodávám já, „nebo možná kvůli cti.“ Všichni mlčí. „Stejně nechápu, proč se tu musíme navzájem zabíjet. Kvůli tomu že se nějací příbuzní trochu nepohodli?“ dodává po chvíli Albert. Všichni mlčíme. Najednou slyším křik. Vykukuji přes okraj zákopu. Nějaký voják se chytil v ostnatém drátě. Skáču přes okraj a běžím k němu. „Co to děláš, ty blázne?!“ křičí Albert a snaží se mě stáhnout zpět. Nepodařilo se mu to. Běžím dál. Už jsem skoro u vojína. „Neboj, vše bude v pořádku,“ říkám, chytám ho pod rukama a táhnu ho k našemu zákopu. Tiše úpí. Ostnatý drát je asi hluboko. „Už jsme skoro tam,“ ujišťuji ho. Náhle cítím prudkou bolest v rameni. Odstřelovač! Snažím se rychle dostat k zákopu. Albert vylézá a pomáhá mi. „Ty ses úplně pomátnul!“ křičí na mě ještě. Chytá mě a hází mě do zákopu. Ještě vidím, jak mu plícemi prolétá kulka. Trochu se zapotácel. Pohlédl na mě. „Viléme,“ říká. Náhle ho druhá kulka trefuje do hlavy. Bezvzádně padá k zemi. Ocítám se v louži krve. Ta však není moje. Obvazuji vojína, dostávám se až k jeho noze. Nebyla tam. Snažím se mu nahmatat tep. Bez úspěchu. Je mrtvý. Ten už byl mrtvý, když se připlétl k tomu drátu. „Zdravotníka!“ křičí Ludwig. Zdravotník mi obvazuje rameno. Mám štěstí. Kulka prošla skrz. „Ten musí do lazaretu,“ říká Dahlmeier.

Venku už je léto. Myslím, nevím to přesně. Už týdnů tu ležím. Mám pokoj sám pro sebe. Přichází ke mně nějaký generál. Uděluje mi medaili za statečnost, takový malý stříbrno-černý kříž. „Pane,“ ozývám se, „já si ho nezasloužím! Ten patří Albertovi!“

Generál neodpovídá a jde dál. Dostal jsem ještě takový malý černý odznak.

*Verwundetenabzeichen* se tomu říká. Je to medaile za zranění. Týdny běží dál. Už jsem zcela zdravý. Posílají mě zpět na frontu. Těším se na ostatní. Nasedám do vlaku a odjíždím. Cestou přemýšlím. O Albertovi, o tom vojínovi, ale i o Kurtu Dittmanovi. Jsem konečně na frontě – doma. Ihned nalézám Ludwiga. Objímám ho. „Co se tu beze mě dělo?“ ptám se ho. Dozvídám se, že Dahlmeier je mrtev. Byli obklíčení. Dahlmeier měl prostřelenou nohu a nabídl se, že zůstane a bude ostatní krýt. Zemřel se zbraní v ruce jako hrdina. Je zde spousta nových vojáků. Jsou to v podstatě děti. Některým není ani sedmnáct. Frontou se šíří podivná zpráva. „Mír?“ podivil jsem se, „Tohle slovo jsem neslyšel hodně dlouho.“ „Podle všeho je to pravda,“ říká Ludwig, „jedenáctého utichnou všechny zbraně!“ Dále se však bojuje. Až dnes nastal ten den. Ludwig vytahuje hodinky. „Ještě tři hodiny,“ říká. Ve tvářích zbylých vojáků je vidět napětí. Snažím se moc nevystřekovat hlavu nad okraj zákopu. Přece neumřu poslední den války. „Ještě 10 sekund!“ říká Ludwig třesoucím se hlasem. „Konec!“ říká Ludwig. Je mír! Pomalu vylézáme ze zákopů. „Ještě něco,“ říkám Ludwigovi, „kde tu najdu polní hřbitov?“ Jdu podél linie k lesu. Tam je polní hřbitov. Hledám mezi kříži. Už jsem ho našel. „Myslím, že tohle patří tobě,“ říkám třesoucím se hlasem. Vytahuji z kapsy medaili a připínám ji ke kříži. Chvilí tam jen tak stojím, poté jdu dál. Na kříži jde vidět jméno. Stojí tu „Albert Kropp, 1918“.

Uplynulo již několik let. Bydlím teď v Mnichově. Práci ještě nemám, snad se něco brzy najde. Hledám něco na sebe. Beru starý kabát – přešitý z vojenského. Peníze na oblečení nejsou a nebudou. A i kdybych nějaké sehnal, byly by k ničemu. Nejsou látky. Vycházím z domu, jako každý den. Kam jdu, vlastně nevím. Jen se budu bezcílně procházet po městě. Jdu kolem kavárny. Tedy, vlastně to kavárna není. Té břečce, co tam podávají, se dá stěží říkat káva. Slyším dunění bot. Jde sem nějaký pochod. Jsou to vojáci, tedy vlastně veteráni jako já. Nesou transparenty. Dle všeho nejsou spokojeni s finančními náhradami za zranění. Jdu chvíli s nimi. Cítím se jinak. Naše vojenské boty duní o kočičí hlavy. Docházíme k radnici. Někdo před ní stojí. Jsou to také vojáci. „Rozpusťte ten dav!“ křičí na nás. Z davu najednou někdo vystupuje. Poznávám ho. Je to Ludwig! „Copak nejsme všichni bratři?“ říká směrem k vojákům. „Copak jsme neumírali všichni stejně?“ pokračuje, „Pojďte za námi, kamarádi! Přijďte se k nám!“ „Ani krok!“ ozývají se vojáci z druhé strany. Ludwig však postupuje dál. Má ruce nad hlavou. „Nejsem ozbrojený!“ říká vojákům. „Přece se můžeme nějak dohodnout!“ Postupuje dál. Náhle vzduchem sviští kulka. Zasahuje Ludwiga do prsou. Vojáci začínají střílet. Dav se postupně zmenšuje. Lidé utíkají, jen já se deru dopředu k Ludwigovi. Jsem u něj. Poklekám k němu. „Ludwigu! Ludwigu!“ křičím.

Do očí se mi derou slzy. Jde ke mně nějaký důstojník. „Odejdi, chlapče,“ říká, „snad nechceš skončit jako on.“ Už jsem doma. Pořád nemohu uvěřit tomu, co se tu děje. Najednou mi to vše dochází. Válka skončila. Všichni jsme si mysleli, že jsme z jejích sítí unikli. Ale to se nestalo. Válka totiž zanechala kousek té sítě uvnitř každého z nás. V té síti jsme chycení všichni. Je jen jediná cesta z ní. Vytahuji služební revolver ze šuplíku. Je u něj nějaká fotka. Jsme na ní všichni. Já, Ludwig, Albert, Moethke, Böhr i Karl Diestel. Stojí zde: „5. pěší regiment, 1914“. Přikládám si revolver ke spánku. „Kamarádi, už jdu za vámi!“